

Asianro 269/00.04.00/2020

§ 33**Lausunto luonnoksesta sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista annetun lain muuttamisesta**

Sosiaali- ja terveysjohtaja Juha Sandberg, johtava hoitaja Sari Tanninen ja johtava ylilääkäri Arto Raassina 10.3.2020

Sosiaali- ja terveysministeriö pyytää 12.2.2020 saapuneella kirjeellään lausuntoa luonnoksesta sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista annetun lain muuttamisesta jakelussa mainituilta tahoilta. Lausunnot pyydetään jättämään 1.4.2021 mennessä.

Esityksessä ehdotetaan, että hoitajavastaanotot tulisivat maksuttomiksi perusterveydenhuollossa ja että poliklinikan antamasta tutkimuksesta ja hoidosta ei enää perittäisi maksuja alaikäisiltä asiakkailta. Mielenterveyspalvelujen maksuttomuutta perusterveydenhuollossa selkiytettäisiin ja tartuntatauteihin liittyvän hoidon, tutkimuksen ja lääkkeiden maksuttomuutta laajennettaisiin tietyiltä osin.

Maksukattoa laajennettaisiin suun terveydenhuollosta, terapiasta, tilapäisestä kotisairaanhoidosta ja tilapäisestä kotisairaalahoidosta sekä tietyistä etäpalveluista perittäviin asiakasmaksuihin. Lisäksi asiakasmaksut, joiden suorittamiseen on myönnetty toimeentulotukea, kerryttäisivät jatkossa maksukattoa.

Pitkäaikaishoidon asiakasmaksut määräytyisivät jatkossakin asiakkaan maksukyvyyn mukaan. Jatkuvan ja säännöllisen kotona annettavan palvelun sekä pitkäaikaisten sosiaalihuoltolain nojalla järjestettävien asumispalvelujen asiakasmaksut määräytyisivät yhdenmukaisin perustein, pitkäaikaista tehostettua palveluasumista lukuun ottamatta. Pitkäaikaisen tehostetun palveluasumisen, pitkäaikaisen laitoshoidon ja pitkäaikaisen perhehoidon asiakasmaksuihin sovellettaisiin pitkälti yhdenmukaisia määräytymisperusteita.

Lisäksi säädettäisiin asiakkaalle jätettävästä vähimmäiskäyttövarasta viimeksi mainituissa palveluissa. Asiakasmaksujen alentamisen ja perimättä jättämisen ensisijaisuutta suhteessa toimeentuloturvaan korostettaisiin. Muutoksenhakua koskevaa sääntelyä selkiytettäisiin ja asiakkaan oikeusturvaa vahvistettaisiin.

Raision kaupunki antaa seuraavan lausunnon luonnoksesta sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista annetun lain muuttamisesta:

Näin säädettynä asiakasmaksulaki lisää kuntien taloudellista ahdinkoa, koska asiakasmaksulakiluonnos tulee vähentämään kuntien tuloja. Samaan aikaan palvelua tarvitsevien iäkkäiden määrä kasvaa, palvelun tarve kasvaa ja resur-

soinnin tarve (kotihoidon henkilöstö) kasvaa. Hoitajamitoituksen kasvattaminen ympärivuorokautisessa hoivassa lisää huomattavaa taloudellista kasvua kuntien budjettiin (riippuen valtion osuudesta rahoitukseen osallistumisesta).

Kotihoidon asiakasmaksujen määrittämiseen esitetty maksuprosenttikaava tulee vähentämään kotihoidon asiakasmaksutuottoja kunnissa. Lisäksi lakiluonnoksessa esitetty malli on erittäin työläs käytännössä. Tämä johtaa siihen, että kunnissa tarvitsee lisätä asiakasmaksuja laskevien ja niitä päättävien henkilöiden määrää. Useissa kunnissa tämä tarkoittaa myös sitä, että esimiesten työaika kuluu asiakasmaksuihin ja niiden päätöksiin. Se työaika on pois henkilöstön johtamisesta.

Kommentti §35 kotona annettavat palvelut. Lääkkeiden koneellisesta annosjakelusta tulisi voida periä säännöllisen kotihoidon asiakkaalta erillinen maksu, joka voisi olla esimerkiksi maksimissaan 3 €/viikko tai sen suuruinen kuin kunta maksaa siitä apteekille, jos se on pienempi kuin 3€/viikko. Tämä tulisi voida periä myös ympärivuorokautisessa hoidossa.

Käyttövaran suuruus ympärivuorokautisessa hoidossa. Käyttövaran suuruudessa pitäisi huomioida asiakkaan varallisuus. Tällä hetkellä alennamme sellaisten henkilöiden asiakasmaksuja käyttövaran toteutumiseksi, joilla on suuria säästöjä pankkitilillään. Lääkekustannusten huomioiminen käyttövaralaskelmassa on erittäin haasteellista. Vuoden aikana jouduttaisiin tekemään useita asiakasmaksulaskelmia, koska asiakkaiden lääkehoidon kustannukset vaihtelevat. Lisäksi jo tällä hetkellä ympärivuorokautisessa hoidossa käyttövara riittää kattamaan asukkaiden lääkekustannukset. Myös tämä säädös vähentää edelleen kuntien asiakasmaksutuottoja.

Lakiluonnoksessa säädetään, että tukipalveluista (pyykki, siivous) ei saisi periä erillistä maksua, joka myös osassa kunnissa vähentää asiakasmaksutuottoja. Lakiluonnoksessa tulisi määritellä, mitä tarkoitetaan suursiivouksella tai erikoispesua vaativalla pyykillä.

Pykälässä 44 tulisi määritellä, mitä asumispalvelua tarkoitetaan. Ainakin palveluasumistyyppisessä asumisessa pyykkihuollosta, siivouksesta, turvapalveluista ja muista tukipalveluista tulisi voida periä asiakasmaksu. Esimerkiksi tavallisessa palveluasumisessa asukkaan saunapalvelusta, joka toteutetaan palvelutalon tiloissa, ei saisi lakiluonnoksen mukaan periä asiakasmaksua.

Hyvää lakiesityksessä on peruuttamattoman ajan poisjäätämaksun laajeneminen kaikkeen vastaanottoimintaan. Myös hoitajakäyntien maksuttomuus terveysasemalla on hyvä esitys. Haasteena on maksukattoon laskettavien maksujen laajeneminen mm. suun terveydenhuollon maksuihin. Tämä vähentää maksutuloja.

Lakiesityksessä esitetään mielenterveyden hoitoon liittyvien käyntien maksuttomuutta. Tämä vähentää maksutuloja terveysasemalla. Maksuttomien käyntien rajaaminen on myös vaikeaa, koska terveysasemalla usein hoidetaan useaa eri sairautta samalla käyntikerralla.

Lakimuutoksen toteutuessa valtion pitää korvata kunnille täysimääräisesti vähentyneet asiakasmaksutuotot. Tämä on todettu myös lakiluonnokseen liittyvässä taustamateriaalissa. Esityksessä ehdotettujen muutosten arvioidaan vähentävän kuntien asiakasmaksutuloja yhteensä 45 miljoonalla eurolla vuodessa. Tämä korvattaisiin kunnille lisäämällä vastaavasti perustalvelujen valtionosuutta.

Oheismateriaali 2 Lausuntopyyntö luonnoksesta sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista annetun lain muuttamisesta.pdf

Päätösehdotus Sosiaali- ja terveysjohtaja Juha Sandberg

Sosiaali- ja terveystalveluiden lautakunta päättää ehdottaa kaupunginhallitukselle, että se antaa edellä olevan lausunnon luonnoksesta sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista annetun lain muuttamisesta.

Päätös

Sosiaali- ja terveystalvelujen lautakunta hyväksyi ehdotuksen yksimielisesti.

Tiedoksi Kaupunginhallitus

